Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

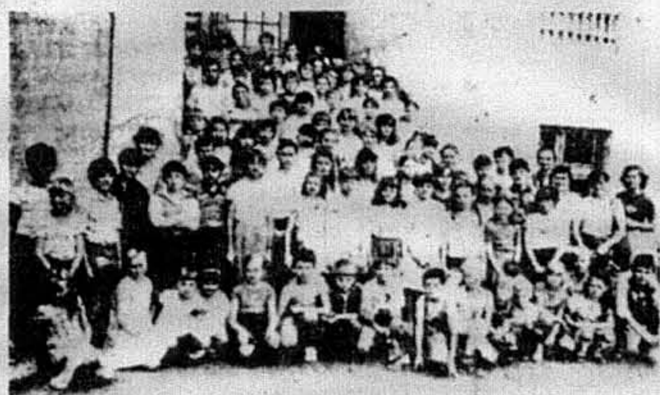

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК ХС. Ч. 181. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 23-го ВЕРЕСНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 23, 1983 No. 181. VOL. XC.

ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ АКТИВНІСТЬ УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬЩІ

Учасники першого українського дитячого табору в Польщі.

Варшава, Польща. — Український тижневик „Наше Слово", який є органом Головного Управління Українського Суспільно-Культурного Товариства (УСКТ), дуже часто інформує про культурну діяльність українських спільнот в різних частинах Польської Народної Республіки. Згадана газета у числі з 21-го серпня надрукувала декілька цікавих інформацій, а саме про українські радіопередачі, перший український дитячий табір і нищення українських церков та релігійних пам'ятників.

Про радіопередачі, головно в Кошалінському воєвідстві, газета пише: „Якщо хтось писатиме монографію про діяльність УСКТ в Кошалінщині, то в жадному випадку не зможе не звернути уваги на першість кошалінської ланки Товариства в багатьох організаційних, а передусім культурно-освітніх заходах." „Наше Слово" наводить при тому багато прикладів такої культурної діяльности, одним з яких є власне чи не перші спроби організування власної радіопередачі українською мовою. Першенство належиться кошалінцям також за зорганізування першої народної школи мистецьких гуртків, а тепер першого українського дитячого табору.

„Думка про зорганізування такого дитячого табору народилася дуже давно, — пише газета, — але з різних причин, і то з незалежних від УСКТ, протягом багатьох років була тільки мрією. Але деякі мрії здійснюються також. Здійснення цієї мрії вимагало багато ходіння по різних установах, різних врахувань та узгоджень. Це було правдиве, вживаючи заголовка О. Толстого, „ходіння по муках". Дух святого Бюрократія відчувався майже на кожному кроці. Але наполегливість і впертість деяких наших активістів, зокрема членів активу ГП УСКТ на кошалінське воєвідство, подолали усі перешкоди та упередження. В організації табору допомогли нам Кураторія освіти і виховання та команда хоронгвії ЗГП в Кошаліні. На табір призначено інтернат шкільного виховного осередку Боболиці. Учасниками табору були виключно українські діти віком від 9-15 років. З'їхалися до цього мальовничого містечка аж з 14-ти воєвідств, майже з усіх середовищ, де діють ускатівські гуртки. Усіх дітей разом було 86, в тому 36 хлопців і 50 дівчат... Основною метою табору, крім відпочинку, є знайомлення дітей з рідною культурою, історією, а передусім з рідною мовою. Крім того, згідно з програмою, діти знайомляться з культурними надбаннями країни, де вони народились і живуть. Культурно-виховною роботою серед дітей займалися вчителі з білобірської школи: Зіновія Крупська, Наталія Лайкош, Марія Мандрик-Філь, Богдан Фіцак і виховnatelька Софія Добош. За правильну культурно - виховну роботу і за цілість табору відповідала мгр Ірина Дрозд", — пише в кінці цієї інформації „Наше Слово".

У цьому числі газета порушує ще дві важливі справи — справу реставрації українських церков і релігійних пам'ятників, зокрема на Лемківщині, і структуральне завершення УКЦ про що вже віддавна мріють українці католики. Взагалі об'єднуючим чинником українців в Польщі є Церква. Вони мріють про свого єпископа і в цьому напрямі інтенсивно працюють.

Українці Елізабету візьмуть участь у фестивалі

Елізабет, Н.Дж. — Український громадський комітет повідомляє, що українська громада цього міста вирішила взяти участь у великому фестивалі „Міні Ворлд Фер", що відбудеться тут у суботу, 24-го і в неділю, 25-го вересня ц.р.

Участь у фестивалі зголосили понад 150 великих підприємців стейту Ню Джерзі, що виставлятимуть свої технологічно-промислові досягнення. Передбачається 100,000 учасників.

Українська громада Елізабету закупила за 1,500 долярів павільйон. У Громадський комітет, що створився для підготови до фестивалю, ввійшли майже всі церковні й громадські організації. Надпис на українському павільйоні — „Юкрейніенс велком ю!". Павільйон українців матиме чотири частини: перша з них буде присвячена 50-річчю голоду в Україні; друга — 1000-літтю християнства в Україні, а третя й четверта — виставці українського народного мистецтва. Крім того, українська кухня, якою займаються жіночі організації, запропонує до послуг відвідувачів фестивалю українські страви і печиво. Заплановано також показ українського фільму і виступ танцювальної групи з Елізабету.

Мала Світова Виставка відбудеться у центрі Елізабету біля середньої школи ім. посадника міста Томаса Дана, та триватиме від 12 год. вполудень до 10-ої години вечора у суботу й неділю, 24-го і 25-го вересня.

КОЛИШНІЙ ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ, а тепер один з передових кандидатів на президента з Демократичної партії, Волтер Мондейл виступив на річній конференції президентів головних жидівських організацій і критикував політику Адміністрації президента Роналда Регена на Близькому Сході. Мондейл думає, що Реген своєю політикою створив дуже небезпечну ситуацію в Ливані. Крім того американська стратегія, на думку Мондейла, різнилася від стратегії Ізраїля і між ЗСА й Ізраїлем не було належної співпраці. Він при тому відкинув усі закиди на його адресу висунені сенатором Джаном Ґленном, який в опінії політичних спостерігачів є одним з найбільш ефективних кандидатів і серйозним суперником Мондейла. Обидва кандидати, Ґленн і Мондейл, рекомендували перенесення амбасади ЗСА з Тель Авіву до Єрусалиму і визнання цього міста столицею Ізраїля.

ЗГАДАЙМО САМІ І ПРИГАДАЙМО ІНШИМ!

Українці!

Цього 1983 року сповняється 50 років з того часу, як комуно-московські окупанти України замучили штучно зорганізованим голодом понад сім мільйонів українців — дітей, жінок і чоловіків, наших братів і сестер.

Їх замучено і вони вмирали у страшних муках тільки тому, що вони українці, що вони автохтони найбагатшої в Европі землі, її шніхліра. Їх замучено і вони вмерли, бо світ тоді був глухий на їхні зойки, був байдужий на їхні терпіння, не вірив тоді ще в можливість народовбивства.

І за це цей світ дорого заплатив мільйонами нових жертв звироднілих народовбивств, заплатив мільйонами жертв Другої світової війни і безлічі „малих воєн", платить і сьогодні жертвами невинних, як це сталося кілька тижнів тому із совєтським знищенням корейського цивільного літака із 269 подорожніми.

Ми, українці Америки, кість від кости і кров від крови сини і дочки того українського народу, який впав першою жертвою комуно-московського народовбивства, стягнули б на себе зневагу історії, якщо б ми сьогодні, 50 років пізніше, самі не згадували і не вшанували мільйони українських жертв комуно-московського голодоморського народовбивства, і не пригадали тих жертв і того злочину іншим.

Для цієї згадки і пригадки і тих жертв і того злочину був створений Крайовий Громадський Комітет для Вшанування Жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках. Цей Комітет, крім багатьох інших заходів для тієї мети, проголосив тиждень від суботи 24-го вересня до неділі 2-го жовтня включно

МЕМОРІЯЛЬНИМ ТИЖНЕМ,

який пічнеться всенародною голодівкою в суботу, 24-го вересня, із дорученими Ієрархією Українських Церков БОГОСЛУЖЕННЯМИ В НАМІРЕННІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ в церквах в неділю, 25-го вересня, та відповідними іншими місцевими згадками самим і пригадками іншим протягом тижня. У цьому тижні заплановані також ряд інформаційних акцій в Уряді ЗСА та серед акредитованих закордонних дипломатів у Вашінґтоні.

Завершенням цього Меморіяльного Тижня буде

МЕМОРІЯЛЬНА НЕДІЛЯ 2-ГО ЖОВТНЯ Ц.Р. У ВАШІНҐТОНІ

із Меморіяльною Маніфестацією, що почнеться в год. 10-ій перед полуднем біля пам'ятника Вашінґтонові та протестним походом до совєтської амбасади і пам'ятника Шевченка, та опісля великим Меморіяльним концертом, що відбудеться в репрезентативному Кеннеді Центрі в год. 3-ій по полудні.

Численні організації, між ними організації молоді Пласт і ОДУМ, уже заповіли свою зорганізовану участь у цій Меморіяльній програмі у Вашінґтоні 2-го жовтня, як і багато громад повідомили вже про зорганізований приїзд до Вашінґтону автобусами, літаками, приватними автомобілями.

УКРАЇНЦІ! МЕМОРІЯЛЬНА НЕДІЛЯ 2-ГО ЖОВТНЯ У ВАШІНҐТОНІ ТА НАША МАСОВА УЧАСТЬ У МЕМОРІЯЛЬНИХ ПРОГРАМАХ ТОГО ДНЯ БУДЕ ДЛЯ НАС, УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ, ІСТОРИЧНИМ ІСПИТОМ У БАГАТЬОХ ВІДНОШЕННЯХ!

МІЛЬЙОНИ УКРАЇНЦІВ, НАШИХ БРАТІВ І СЕСТЕР, ВІДДАЛИ КОЛИСЬ І ВІДДАЮТЬ СЬОГОДНІ СВОЄ ЖИТТЯ. МІЛЬЙОНИ ЇХ ІШЛИ КОЛИСЬ І ЙДУТЬ СЬОГОДНІ НА МУКИ ЗА СВОЮ ЗЕМЛЮ, СВОЇ ПРАВА, СВОЮ ВОЛЮ І СВОЮ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ. ТРУД ОДНОГО ДНЯ ТА КОШТ ПОЇЗДКИ ДО ВАШІНҐТОНУ ТА УЧАСТИ В МЕМОРІЯЛЬНИХ ІМПРЕЗАХ Є НІЧИМ У ПОРІВНЯННІ З ТИМИ ТРУДАМИ І ЖЕРТВАМИ, ЩО ЇХ ПОНОСИТЬ НАШ ГЕРОЇЧНИЙ, ПОНЕВОЛЕНИЙ — АЛЕ НЕСКОРЕНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД НА БАТЬКІВЩИНІ!

ЗГАДАЙМО ПРО ЦЕ САМІ ТА ПРИГАДАЙМО ЦЕ ІНШИМ НАШОЮ МАСОВОЮ УЧАСТЮ У ПОХОДІ-ДЕМОНСТРАЦІЇ ТА КОНЦЕРТІ МЕМОРІЯЛЬНОЇ НЕДІЛІ 2-ГО ЖОВТНЯ У ВАШІНҐТОНІ.

Вересень, 1983.

КРАЙОВИЙ ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВШАНУВАННЯ ЖЕРТВ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ В УКРАЇНІ В 1932-33 РОКАХ

В ПОЛЬЩІ СУДИТИМУТЬ ДИСИДЕНТІВ

Варшава, Польща. — Одинадцять польських дисидентів, включаючи сім членів забороненої профспілки „Солідарність", стануть незабаром перед судом, обвинувачені у спробах повалити комуністичну систему в Польщі.

Офіційний речник уряду Єжи Урбан повідомив у вівторок, 2-го вересня, на пресовій конференції, що чотири члени забороненого Комітету оборони робітників, відомого під назвою КОР, є обвинувачені згідно зі статтею карного кодексу, яка допускає кару смерти. Далі Урбан сказав, що сім членів забороненої профспілки „Солідарність" також обвинувачуються в намаганнях повалити комуністичний уряд, але згідно з іншою статтею того самого кодексу, яка передбачає ув'язнення від 5 до 7 років. „Покищо дата суду не назначена", — сказав Урбан.

Членами КОР, що їх назвав Урбан, є Яцек Куронь, Адам Міхнік, Збігнєв Ромашевскі та Генрик Вуєк. Сім обвинувачених членів „Солідарности" — це Анджей Ґвязда, Маріян Юрчик, Северин Яворскі, Кароль Модзелевскі, Анджей Розплоховскі, Ґжеґож Палка і Ян Рулєвскі, — сказав Урбан.

ПОЧАТКОВИЙ КУРС ВИШИВАННЯ

Вінніпеґ, Ман. — Тут в Осередку Української Культури й Освіти, при 184 Александер вулиці схід, відбудеться п'ятитижневий курс вишивання. Курс відбуватиметься щосереди від 12-го жовтня до 9-го листопада ц.р. від 7-ої до 9-ої вечора. Ірена Засць керуватиме курсом. Оплата курсу — 25 дол. від особи, включно з матеріялами. За ближчими інформаціями й реєстрацією слід телефонувати до Христі на число телефону 942-0218.

ПОЧАЛАСЯ ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ОН

Ню Йорк, Н. Й. — Тридцять восьма щорічна Генеральна асамблея ОН відкрилася в Ню Йорку у вівторок, 20-го вересня, серед великого затривоження делегатів тим, що погіршення відносин між СССР і ЗСА може накласти свій відбиток на хід цьогорічної сесії.

Перше засідання, на якому були присутні делеґації 157-ох країн, було присвячене виборам нових керівних службовців. На порядку денному цьогорічної Асамблеї 142 питання, серед них: роззброєння, економічні відносини між промисловорозвинутими країнами і країнами, які розвиваються, воєнні конфлікти на Близькому Сході та Центральній Америці.

На асамблеї виступлять 35 голів держав і урядів, включаючи виступ президента Роналда Регена наступного понеділка, 26-го вересня. В роботах сесії передбачається участь міністрів закордонних справ 29-ох країн.

Цього року зістрілення південнокорейського пасажирського літака совєтським військовим винищувачем три тижні тому і совєтське рішення не посилати свого міністра закордонних справ Андрея Ґромика на Генеральну асамблею, перший раз за четверть століття, стали справами про які всі говорять і які тривожать всіх.

Один західній дипломат з приводу цього висловився так: „Той факт, що Ґромико після 26 років, не прийде вже надати тон Генеральній асамблеї. Совєтські представники перейдуть у наступ на ній, обвинувачуючи ЗСА на кожному засіданні".

Ю. Андропов звертається до німецьких законодавців

Москва, СССР. — Совєтський лідер Юрій Андропов звернувся до західнонімецьких законодавців у вівторок, 20-го вересня, з закликом ставити опір розміщенню нових американських ракет середнього засягу.

Заява Андропова слідувала як відповідь групі 57-ох соціял-демократів, які вимагали від совєтського законодавчого органу Верховної Ради і Конґресу ЗСА припинити гонку озброєнь.

Тому, що лист німецьких законодавців був посланий ще 11-го липня, понад два місяці тому, західні дипломати розглядають відповідь Андропова саме в даний час як спробу показати себе миротворцем, незаплямленим ганьбою зістрілення південнокорейського пасажирського літака і загибеллю 269 осіб.

Питання, чи Андропов був причетний до рішення збити літак або чи він брав участь у редагуванні наступних пояснень, залишилося покищо неясним. Існують непідтверджені повідомлення про те, що він скоротив свій відпочинок і повернувся до Москви, щоб бути присутнім в центрі розгару кризи. Але впродовж всієї афери Андропов залишався в тіні.

Дипломати так і не прийшли до єдиної думки, чи це вказувало на незадоволення Андропова таким полагодженням справи чи просто бажання залишитися збоку і вдавати невинного. Теперішня заява Андропова говорить хіба про намагання уникнути небажаних наслідків трагедії з літаком.

Своєю заявою Андропов очевидно намагається переорієнтувати увагу на роззброєння і для того повернувся до серйозного тону, який контрастує з несерйозними протиамериканськими заявами відносно зістрілення літака.

У своїй відповіді західнім німцям Андропов пропонує обидвом суперпотугам заморозити свої ядерні арсенали, обіцяє, що СССР зменшить кількість своїх ракет типу СС-20, а американці повинні за таку совєтську „поступку" відмовитися від розміщення своїх ракет середнього засягу в Европі.

В АМЕРИЦІ

ПІСЛЯ ДОВШОЇ перерви президент Роналд Реген вирішив відбути публічну пресову конференцію в наступному тижні, що її передаватимуть крайові телевізійні станції. Остання така пресова конференція Президента відбулася 26-го липня. Леррі Спікс, заступник пресового секретаря Білого Дому, заявив, що зустріч з представниками преси відбудеться після повороту Р. Регена з Ню Йорку, де він виступатиме в понеділок, 26-го вересня, на форумі Генеральної асамблеї Об'єднаних Націй.

РЕЧНИК ДЕРЖАВНОГО департаменту заявив кореспондентам, що Совєтський Союз повідомив офіційно про знахідки із зістріленого їхніми джетами південнокорейського літака 1-го вересня ц.р. і що ці знахідки будуть передані спеціяльній комісії, яка складається з американців, японців і корейців. Покищо невідомо, які саме знахідки будуть передані совєтами і чи між цими речами є також „чорні скриньки", за якими вже довший час розшукують американські і японські кораблі. Шукають чогось також і совєтські кораблі на місці зістрілення, не допускаючи при тому японських човнів поза лінію міжнародних вод, хоч самі вже кілька разів перепливали на японську сторону.

НЮЙОРКСЬКИЙ ВІДДІЛ Федерального Бюра Інвестиґацій (ФБІ), головно департамент від поборення наркотиків, відкрив чергову велику контрабанду наркотиками, арештувавши при тому вісім осіб запідозрілих у перевезені героїни з Італії до З'єднаних Стейтів Америки. Службовці ФБІ перехопили велику кількість героїни й інших наркотиків, зброю, готівку та інші нелегальні речі. Загально вважається, що контрабанда перевезла з Італії принаймні 40 фунтів героїни на суму 60 мільйонів долярів. Головною „фуґурою" у цій контрабанді був 52-річний Андрея Аслло, майстер керамічних виробів з Ніягара Фоллс, Н.Й. Більшість героїни була захована власне у керамічних виробах.

СУД І ПОЛІЦІЙНІ чинники в Голливуді на Фльориді, наказали віддати на власність знахідку 16-річному юнакові-сироті Ерікові ДеВайлдові, яка становить вартість 1,3 мільйона долярів. Ерік, проходжуючись по залізничній колії біля дому, у якому він жив зі своєю тіткою, наткнувся на велику паперову торбу з годинниками, діямантами, золотими перстенями та іншою дорогоцінною біжутерією. ДеВайлд і його тітка занесли торбу на поліцію і вона лежала там чи в банку шість місяців. По торбу ніхто не зголошувався і суд, після шістьох місяців часу і публічного оголошення в пресі, вирішив віддати дорогоцінності юнакові.

ПРЕЗИДЕНТ ОБВИНУВАЧУЄ СИРІЮ І СССР

Вашінґтон. — Президент Роналд Реген і державний секретар Джордж Шулц заявили в середу, 21-го вересня, що Совєтський Союз заохочує і підсилює зростаючу участь Сирії в боротьбі за контролю над Ливаном.

Вони зробили свої заяви в той час, як обидві палати Конґресу обговорювали компромісову резолюцію, яка дозволила б дальше перебування 1,200 американських морських піхотинців у Ливані додаткові 18 місяців.

Застереження законодавців відносно компромісової резолюції виявилися в конкретній формі, як в Палаті Репрезентантів — Комісія асиґнування фондів прийняла поправку до загального закону про видатки, яка вимагає від Президента покликатися на резолюцію про воєнні уповноваження Уряду ЗСА на протязі 30-ох днів або опинитися перед можливістю відкладення фінансування перебування американських військових частин у Ливані.

Згідно з резолюцією про воєнні уповноваження Уряду ЗСА, Президент повинен повідомити Конґрес, якщо американські війська опиняться в ситуації воєнних дій і тоді вивести їх з театру воєнних дій до того часу, поки Конґрес не схвалить їх дальшого перебування. Лідери Конґресу обидвох партій були незадоволені внесенням такої поправки, бо вона в дійсності могла б анулювати компромісову резолюцію, яка обговорювалася.

На зустрічі журналістів у Білому Домі Президент підкреслив, що участь американської морської піхоти у складі міжнародних сил в Ливані „є абсолютно необхідним" зусиллям для ліквідації „підтриманої Совєтським Союзом аґресії проти Ливану" і надання дипломатії можливостей встановити стабільність у цій країні.

Президент Реген заявив, що Сирія відмовилася від зобов'язання покинути Ливан разом з іншими чужинецькими військами і поводиться як „власник" території свого західнього сусіда. Президент додав, що совєтські війська в Сирії правдоподібно стоять „за багатьма подіями, які відбуваються" в Ливані.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН найменував двох осіб на становище амбасадорів до Ливану і Великобританії. Реджіналд Бартоломю став амбасадором в Ливані і замінив на цьому становищі Шервуда Диллона, а близький приятель Президента Чарлз Г. Прайс з Кензас Сиіті, Мо., був номінований амбасадором до Лондону.

ШІСТЬ ЕТІОПСЬКИХ втікачів приплили в понеділок вночі, 19-го вересня, на етіопському військовому кораблі до сомалійського порту Бербера. Заява міністерства оборони Сомалії, передана по радіо Моґадішу, говорить, що втікачами є чотири військові сташини, один вояк і один цивільний. Заява також говорить, що втікачі „були проти гноблення чорного етіопського колоніяльного режиму". Інших подробиць втечі заява не подала.

ІЗРАЇЛЬСЬКЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ повідомило у вівторок, 20-го вересня, що президент Ізраїля Хаїм Герцоґ звернувся до міністра закордонних справ Їцака Шаміра попробувати утворити новий уряд і зайняти пост прем'єр-міністра після Менахема Беґіна, який зрезиґнував.

ДЕМОКРАТИЧНИЙ революційний союз, повстанська група Нікараґуа, яка має свої бази в Коста Ріці, повідомив у вівторок, 20-го вересня, що його невеликий загін 15 літаків і залога 25 летунів проводять бомбові рейди проти військових об'єктів сандіністського уряду Нікараґуа. Повстанська група Едена Пастори, колишнього заступника міністра оборони, відомого під назвою Командир Зеро заявила, що летуни навчені проводити низькі польоти, щоб уникнути радарні слідження і протилетунську оборону та несподівано появлятися над цілями так, як це було 8-го вересня, коли літак повстанців збомбардував міжнародне летовище в Манаґуа.

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ПАНАМИ д-р Хорге Іюска був обраний у вівторок, 20-го вересня, головою 38-ої Генеральної асамблеї ОН. У таємному голосуванні Іюска здобув 83 голоси з 153 поданих, його противник д-р Дейвидсон Генбори, представник Багамських островів в ОН, дістав 70 голосів. Дві країни утрималися від голосування.

АФГАНСЬКІ ПОВСТАНЦІ знищили минулого тижня понад 20 совєтських бензовозів перед тунелем Саланґ. Західні дипломати повідомляють, що повстанці напали на конвой саме перед в'їздом у тунель в долині Шомалі 40 миль на північ від Кабулю. Інша група 150 повстанців у містечку Мазар-е-Шаріф знищила два винищувачі типу МІҐ і три гелікоптери під час нападу на летовище 5-го або 6-го вересня. Ці ж самі дипломатичні джерела також повідомили, що повстанці в інших місцях знищили склади зброї та боєприпасів, військового спорядження та інших військових матеріялів. Повідомлення також говорять про збільшення дезертирства з афганської армії маріонеткового режиму Бабрака Кармаля.

У наступному числі Українського Тижневика:

In The Weekly, September 25:

- Thousands expected to converge on Washington on October 2 for the Great Famine memorial observances.
- Rep. James Florio agrees to introduce a bill creating a government commission to study the man-made famine.
- Halyna Wolansky crowned Miss Soyuzivka.
- The Winnipeg Free Press and the Ukrainian famine: a case study by Orysia Paszczak Tracz.
- Conclusion of Dr. Myron B. Kuropas's article on Svoboda and the making of the Ukrainian American.
- Part III of Marco Carynnyk's article on Walter Duranty and The New York Times coverage of the Great Famine.

Всі, як один, до Вашінґтону 2-го жовтня на маніфестацію проти московського ґеноциду!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".

Патріотичне духовенство

Архиєпископ-митрополит Стефан Сулик, промовляючи на ювілею 50-тиліття духовної семінарії у Стемфорді стейту Коннектикат 11-го вересня ц. р., закликав вихованців цієї високої духовної школи і все духовенство в Америці „бути не тільки добрими священиками, але й добрими українцями". Він покликався на приклад теперішнього Папи Івана Павла II, який є архиєреєм 500 мільйонів різнонаціональних людей у світі, але не стидається свого польського походження, тільки навпаки — на кожному кроці і при кожній нагоді виступає, як польський патріот.

Господар цього ювілею у Стемфорді, Владика Василь Лостен, який вже раніше розіслав був 386 католицьким єпископам в Америці інформаційні матеріяли про катастрофу штучного Великого голоду 50 років тому в Україні, тепер у своїй промові у Стемфорді пригадав, що президент Реґен закликає до молитов за 169 невинних жертв масакри, яку совєтський уряд перевів, знищивши південнокорейський пасажирський літак. Владика правильно приєднався до становища Президента, що корейська катастрофа це не тільки справа корейців і тих народів, що їх земляки загинули у тому літаку, але всіх, що терплять від совєтської тиранії.

Владика Роберт Москаль у своїй промові англійською мовою з уваги на присутність на Стемфордській церковній маніфестації трьох американських римо-католицьких єпископів і численних їхніх парафіян, дав нарис тієї великої ролі, яку Церква грала і грає в житті українського народу за всіх 1,000 років християнства в Україні.

Парох церкви святого Юра в Ню Йорку, о. д-р Патрикій Пащак ЧСВВ у своїй проповіді в неділю 18-го вересня ц. р. палко закликав вірних взяти участь у Меморіяльній маніфестації у пам'ять загинулих у голодовій катастрофі 50 років тому. Отець д-р Пащак признав, що в американсько-українській громаді нема тепер згоди і що тут, в країні американської свободи, кожний має право мати власні переконання. Але, — казав він, — тут не йдеться про різниці політичних становищ, — тут ідеться про вшанування жертв створеного Москвою штучного голоду і ті, які вмирали 150 років тому, не вмирали з вини політичних суперечок, а в обороні свого хліборобського стану, не захотівши стати колгоспними невільниками. Коли на Меморіяльній маніфестації у Вашінґтоні — казав Проповідник,— буде 500 чи тисяча осіб, то це не зверне нічиєї уваги, але коли там буде 50,000 і більше українців, то на це звернуть увагу і газетні та телевізійні репортери і американські політичні кола і всі мешканці Вашінґтону, який є столицею не тільки Америки, а всього світу...

Ми можемо тільки радіти і гордитися, що є свідками розбудови Української Католицької Церкви і що на чолі всіх трьох українських церков — Католицької, Православної і Євангельської — стоять мужі, які — як бажає собі Митрополит Сулик — є не тільки добрими духовниками, але й добрими українцями. Напасті проти деяких Владик бували й раніше. Пригадаймо вороже становище частини українського суспільства в Галичині, коли станиславівський єпископ Андрей Шептицький став галицьким митрополитом з осідком у Львові. Якими карликами показалися всі тодішні критики того велетня, яким був Слуга Божий Кир Андрей! І коли й тепер дехто ремствує на декого з наших Владик — то це негарно, немудро, шкідливо і несправедливо. Хто і що залишиться після нас, за яких 25, 50 і 100 років, як не на першому місці Церква?!

Це Господнє чудо, що вперше в історії Української Католицької Церкви секретарем Конґреґації для Східніх Церков у Ватикані став архиєпископ українець Владика Мирослав Марусин, і це чудо, що поруч із нещастям, що його переживає український нарід на своїй рідній землі, де хочуть перетворити його в одну „радянську" незрячу масу, у вільному світі виросла Христова фортеця, якої ніякі ворожі сили не одоліють. У політиці існує принцип: „коли не маєш бодай 5 відсотків шанс на перемогу, не починай справи". Ті які атакують церковну Ієрархію, не мають ані одного відсотка шанси на перемогу — вони мусять програти. То на простий „хлопський" розум: навіщо атакувати окремих Владик, коли вони є українськими патріотами і доказують це своїм словом, що його голосять із проповідниць?! Кожний духовник без уваги на його священичий ступінь є такою самою людиною, як кожний світський чоловік чи жінка. І так само, як світські люди, так само духовники мають право мати свої погляди на різні актуальні суспільні справи. Ці погляди можуть комусь подобатися, або ні. Але ми живемо у вільному світі, живемо у таких страшних часах, коли треба вміти розрізняти речі маленькі від великих. Маленькими речами є те, що комусь не подобаються погляди якогось Владики на такі чи інші справи, — великою річчю є патріотична настанова ієрархії всіх наших Церков, в тому числі настанова Владик Української Католицької Церкви. За це треба дякувати Господеві і хвалити Владик, а не гудити їх.

Володимир Душник

НОВІ СПРОБИ СОВЄТСЬКО-КИТАЙСЬКОГО СОЮЗУ

У 1978 і 1980 роках велися затяжні переговори між ЗСА і червоним Китаєм про економічно-політичну співпрацю, але нічого з цього не вийшло. Китай не міг стравити того, що американський президент Роналд Реґен вперто продовжував продавати зброю і технологію суперникові Пекіну — націоналістичному Китаєві (Тайван).

Пекін тоді почав знову „залицятися" до Москви, і в березні ц. р. до Москви прибув заступник міністра закордонних справ, Чіян Чойчен, на другі переговори. На „привітання" визначного китайського дипломата на совєтській телевізії висвітлювано „готовість совєтських збройних сил" на китайсько-совєтському кордоні. Обидві сторони мали погодитися на збільшення торговлі, відкриття трьох прикордонних пунктів для переходу з одної імперії до другої, і це все.

Не порушувано ані справи совєтської інвазії Афганістану, ані теж окупації Камбоджі В'єтнамом, союзником червоної Москви — дві важливі проблеми совєтської експансії в Азії, які непокоять Пекін. Щодо третьої проблеми 49 дивізій совєтської армії, розташовані на китайсько-совєтському і китайсько-монгольському кордонах — не зроблено жадного поступу.

Місяць пізніше у квітні ц. р. „словна війна" між Москвою і Пекіном розпочалася наново, коли „Ізвестія" подали, що офіціоз китайського уряду „Піпл'с дейлі" в Пекіні протягом тільки одного місяця надрукував 140 статтей проти СССР!

У травні ц. р. Китай знову відновив війну з В'єтнамом, союзником Москви, перестерігаючи Ганой заперестати збройні напади на повстанців Хмер Руж у Камбоджі, яких підтримує червоний Китай.

Одначе Пекін далі старається довести до будь-якого порозуміння і співпраці з Москвою. У травні ц. р. голова ЦК китайської Компартії відвідав Румунію і Югославію, а цей самий заступник міністра закордонних справ, що переговорював в Москві, відвідав Польщу, Мадярщину і Східню Німеччину. Оба висланники старалися відновити зв'язки зі сателітними країнами Москви на основі „відношення — партія до партії". Нема сумніву, що Пекін старається зав'язати більш „сприємливі" зв'язки зі сателітними країнами, але поза плечима Москви.

З точки зору Пекіну причина нової спроби зближення червоного Китаю з Москвою — зовсім ясна. Пекінський уряд розуміє, Китай не є настільки сильний, щоб могти себе мілітарно оборонити перед СССР, а на Америку Пекін не може розраховувати, бо переконаний, що на випадок конфлікту з СССР, Америка не може і не схоче обороняти Китаю.

І це розчарування Китаю в Америці приспішило рішення шукати дороги до порозуміння з Москвою. Причиною цього розчарування, — на думку червоних китайців, — є цілий ряд зламаних обіцянок американським Урядом, а саме: в дальшому підтримка Тайвану, сварки в справі імпортів тощо.

У Пекіні лідер Китайської Народної Республіки Денг Шіаопінг розчарувався у провалі його гігантського пляну „антисовєтської коаліції", в яку мали входити ЗСА, червоний Китай, Японія та індустріяльні країни Західньої Европи.

Денг і в дальшому є поважною силою в Пекіні, хоч його проамериканську орієнтацію гостро скритиковано на засіданні ЦК Компартії у березні цього року.

Згідно з думкою спеціялістів в китайському питанні, Москва може піти на деякий компроміс, а саме може забрати війська з Монголії, чого домагається Пекін. Від кількох місяців уряд Монголії почав виганяти зі своєї країни китайців, що могло статися тільки в узгідненні з Москвою, яка має повну контролю над Монголією. Насильне „переселення" китайців пояснюється тим, що ні Москва, ані її сателіт Монголія не хочуть мати можливих членів „п'ятої колюмни" серед китайського населення, коли Москва відтягне свої війська з Монголії.

А покищо великий плян Денга про антисовєтську коаліцію в Азії немає мови; його відкладено не знати до якого часу.

Ольга Кузьмович

ЧИ СЛОВА РЕҐЕНА НАЙШЛИ НАШЕ ЗРОЗУМІННЯ?

Коли ми читали повідомлення Пресової Служби Крайового Громадського Комітету для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках про те, що вже 19 представників різних найважливіших засобів масової інформації зацікавлені Меморіяльним Тижнем у Вашінґтоні та справою всегромадського вшанування жертв голоду в Україні, це сповнило нас радістю.

Не часто воно досі траплялося, щоб українською проблемою зацікавилися такі поважні американські та міжнародні засоби масової інформації як Ройтерс, Ассошіейтед Пресс, Юнайтед Пресс Інтернешенал, журнал „Тайм", газети концерну Герста та численні інші.

Усі вони відгукнулися на переслані їм відповідно, фахово зладжені матеріяли про Великий голод перед 50-ти роками і тепер чекають, щоб побачити в який спосіб та в якій кількості українці з'являться у столиці країни, щоб заманіфестувати своє обурення московським ґеноцидом.

І тут саме тепер вже все дальше залежить від нас самих та від нашої постави. Якщо ми здамо цей справжній громадський іспит добре — це може мати такі далекойдучі наслідки, як це рідко досі траплялося.

Час Меморіяльної маніфестації припав особливо для українців догідно, коли політичне підсоння в Америці та у цілому світі ще насичене загальним обуренням проти недавнього зістрілення південнокорейського пасажирського літака та загибіллю 369 невинних людей.

У такому підсонні краще зрозуміються подібні випадки совєтського народовбивства, тим більше, коли факти доказують, що штучним голодом вбито не триста людей, а понад сім мільйонів. Коли це сталося перед п'ятдесяти роками світова і американська преса старалася якнайменше про це писати та інформувати своїх читачів, бо тодішнє політичне підсоння так потребувало.

Сьогодні настрої куди інакші. А особливо ці настрої інакші серед пересічних громадян, які щораз більше розуміють совєтську небезпеку в ґльобальному аспекті, а тим вони більше чуттливі на долю інших, що вже впали жертвою московської руки.

Усе це справді вода на наш млин і можливість, якої не було. Приготування до якнайширшого освідомлення вільного світу про Український Голокост пішли в дуже доброму напрямі і треба справді з признанням вітати ініціятиву голови Пресової Служби Крайового Громадського Комітету у Вашінґтоні Андрія Білика, що зумів у відносно короткому часі здобути стільки зацікавлення поважної американської преси, телевізії та радіо. Не пригадуємо, здається, від посвячення пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінґтоні подібної можливости широкої інформації про українську справу, як вона буде у близькому вже Меморіяльному Дні.

Не використати її в цілому було б непростимим гріхом, який впав би на цілу нашу вільну спільноту. Підкреслюємо, що цей гріх впав би на усіх, тих, що візьмуть участь в Меморіяльному Дні і тих, яких буде у Вашінґтоні бракувати. Є моменти, в яких важливість події каже забути про все інше. Є моменти, в яких годі бути байдужим чи керуватися нехіттю з приводу поділу думок в громаді. Таким саме моментом є близький вже день 2-го жовтня. В тому дні українська вільна громада в ЗСА має згадати сама і пригадати іншим про один із найбільших злочинів в історії людства, винищення голодом понад 7 мільйонів невинних людей, своїх земляків. Коли в ці жахливі роки 1932-33 вимирали з голоду цілі українські родини, цілі села, діти, чоловіки та жінки в силі віку і старі бабуні та дідусі — причиною їхньої смерти було одне — це, що вони були українцями.

Сьогодні після п'ятдесяти років, коли хочемо достойно та величаво пригадати про це вільному світові, потрясти його совістю та насторожити до совєтського режиму чи маємо право ділитися на одних чи других — івців, чи маємо право стояти осторонь від спільного, об'єднаного вшанування їхньої пам'яті?

Перед кількома днями ми слухали одну із численних промов президента Роналда Реґена. Він, як це трапляється постійно від дня 1-го вересня ц. р. знову нав'язував до трагічної події зістрілення південнокорейського літака. Тим разом він з повагою підкреслив, що є моменти, як ось цей тепер, в яких немає демократів чи республіканців, а є лише американці.

Чи ці слова не можна сьогодні з повним переконанням пристосувати до нашої спільноти?

Надіємося, що ствердження Реґена найде повне зрозуміння у тих наших громадян, що ще сьогодні застановляються в доцільності їхньої участі у Меморіяльній маніфестації у Вашінґтоні. А чейже одність, до якої закликав президент Реґен, спрямована проти того самого ворога, проти якого будемо виступати перед світом 2-го жовтня.

ЗАПАЛЕННЯ ЛЕГЕНІВ і інфлюенца вбивають кожного року тисячі американських громадян, зокрема осіб старшого віку, хворих чи тих, які невідпорні на ці недуги. Департамент здоров'я і громадської обслуги дораджує особам від 50 років вгору, які в більшості стають першими жертвами цих хвороб, завчасу поробити відповідні заходи і порадитись у лікаря, які саме запобігаючі застрики треба взяти, щоб допомогти організмові боротися з переступою і бактерійними запальними хворобами. Минулого року, — кажуть речники Департаменту здоров'я, — тільки приблизно 20 відсотків осіб з цієї категорії взяли застрики проти інфлюенци, а тільки 10 відсотків проти запалення легенів.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки та огляди, повинні присилати разом з двома примірниками даного твору до редакції „Свободи" також адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Емаліст Кость Шонк-Русич

„Емалія на мистецькому обрії займає своє певне місце. В емалії є захована та таємничість, та притаманна гра кольорів, що переносить нас у царство чару.

Гармонія фарб, що сяє проходною веселкою в народженому творі емалії, в якому втілено творчий дух мистця, цей твір навіки залишається таємницею

К. Шонк-Русич

Кость Шонк-Русич (3-го червня 1915—3-го липня 1983 року) увійде в історію українського мистецтва другої половини XX століття як майстер художньої емалії, який, творячи на чужині, цупко тримався глибокого історичного національного коріння, народної основи, національної тематики й кольориту.

Слово емаль французьке, email—походить від франкського smeltan, що означає плавити. К. Шонк-Русич уважає, що емаль в українській мові повинна називатися склиця. Думка влучна, правильна й можна лише побажати, щоб українська мова прийняла цей термін і в мистецтві, й у технічному застосуванні емалі в індустрії та дентистиці (звичайно, хемічний склад, як і техніка накладання кожної з цих емалів не однакові). До речі в розмовній мові термін склиця для емалі мені доводилося зустрічати в Україні ще до Другої світової війни, коли мова йшла про емаль, якою покриті зуби.

Володіння мистецтвом емалі взагалі—річ складна й тяжка до опанування тим, хто немає шкіл, чи факультетів, які готували б майстрів цього мистецтва. Воно здобувається в основному двома шляхами: або майстер передає свою техніку й таємницю учням, або вроджений талант до цього роду мистецтва, проникнувши з різних джерел у спосіб приготування та накладання емалі, своїм власним творчим шуканням доходить до майстерности техніки та тонкости мистецького вислову своїх внутрішніх горінь і задумів. Простудіювавши джерела, можна припустити, що К. Шонк-Русич ішов другим шляхом.

Мистецький шлях його був складний. Він шукав себе в різних родах мистецтва мозаїка, лінорит, образотворче мистецтво і мав в кожному з них успіхи, бо вроджений хист, працьовитість і буйна творча уява скрізь знаходили свій вияв. Коли ж К. Шонк-Русич знайшов себе в мистецтві художньої емалі, то всі попередні роди мистецтва, над якими він працював перед тим, дали йому необхідну базу.

Емаль знана із сивої давнини. Дослідники кажуть, що в Єгипті є найдавніший її слід (1000 років до Христа), і що рівень цього мистецтва був там вже тоді дуже високий. А потім римляни, кельти, франки, Китай широко застосували й розвинули його. Пишність мистецького оздоблення візантійських імператорських дворів, церков, багатство ювелірних та декоративних виробів із широким примінення емалі піднесла це мистецтво до справжньої краси ще в X-XII сторіччях. В XI сторіччі з Візантії емаль прийшла в Київську Русь, і тут це мистецтво прищепилося, з розвитком набувало все більш питоменного національного виразу й стало одним із родів нашого українського мистецтва.

Техніка нанесення емалі буває різна. Перегородчаста: емаль заповнює осередки, які творить тонка металева стрічка, ребром прикріплена до нанесеного малюнка. Розквіт перегородчастої емалі був за наших княжих часів XI-XIII ст. Пізніше, в XIУ-XУIII ст.ст., в Україні ми зустрічаємо нанесення емалі по сканному орнаменті—замість металевої стрічки прикріплюється тонenький скручений металевий дріт (скань). Між майстрами сканного орнаменту найбільш відомим був А. Серебрянський (Київ).

Виїмчаста техніка емалі—емаль заповнює заглиблення малюнка, нанесеного на метал різьбленням, гравіруванням, викарбовуванням, штампом. Україна має пам'ятники цієї техніки ще з XIУ-XУII ст. ст. Розписна, або живописна емалія—по емалевому випаленому ґрунті майстер малює пензлем вогнетривкими кольоровими фарбами-задуманий сюжет і знову випалює.

Видатними майстрами розписної емалі XУII-XIX ст. ст. в Києві були І. Мищенко, М. Комарницький, І. Шапошников. У Києві ці емалі отримали ще назву фініфть, а її майстер—фінітяр. Розписна фініфть стала улюбленою в Україні, бо її тематика й захоплююча кольористика посідають непереможний чар для глядача й широке творче поле для мистця.

На чужині, у Відні, стала відомим мистцем-емалієрем Марія Дольницька, а в Америці—Кость Шонк-Русич.

Народився К. Шонк-Русич на Житомирщині. Перед Другою світовою війною був студентом заочного навчання кінооператорського відділу при кіностудії у Києві. Після війни перебував тимчасово в Німеччині, а потім емігрував до Америки. Тут він пройшов період бурхливого, напруженого, наполегливого творчого шукання, аж знайшов свою стихію—емаль. У цьому роді мистецтва він здобув собі визначне місце не лише в українському світі.

У 1967 році відбулася перша індивідуальна виставка його емалій у будинку Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку, на якій Шонк-Русич виступив вже як майстер емалі, визнаний американським професійним жюрі на виставках у Вашінґтонському Сквері, Ню Йорк, де він отримав відзначення за емаль „Гриби" та першу нагороду за мідну скульптуру „Сова".

Виставка звернула на себе увагу знавців цього мистецтва, мистців взагалі й захопила глядачів. Його пра-

(Продовження на ст. 3)

Іванна Савицька

ЗУСТРІЧ ІЗ СУЧАСНОЮ УКРАЇНОЮ

II.

Поверніть праворуч під гору і вже Володимирський Собор.

В ньому і тільки в ньому правиться Служба Божа російською мовою, і тільки там дзвонить у неділю дзвін. А так, Київ у неділю мовчазний, свобода релігії, очевидно, суцільна брехня.

Повертаючись, заходжу в гарний Музей Шевченка, де зразу вітають мене російською мовою, та я — не з людьми а із самим Шевченком зустрічатися хочу. Зараз же в парку стоїть його пам'ятник, гарний, достойний, з плеканим, чистим довкіллям, квіти і квіти і лавки. Біля нас — ніже душі. Тихо і соняшно тут. І дивиться Шевченко на мене з-під густих брів і наче мовить:

— Я дуже, а дуже самотній, і між своїми — чужий... І скочується тиха сльоза з моїх очей, одна сльоза з очей карих...

Подорож до Канева, Володимирська Гірка, плавба по Дніпрі належать до літературної частини мого авторського вечора.

Сьогодні ввечері прощальна вечеря з програмою. Нас везуть до ресторану Вітряк, дещо за містом. І знову гарна застава і знову щедрий бенкет. Невгомонно грає тут музика. Музиканти зодягнені в якісь мадярські камізельки, хоч ми у Києві. Грають „муринські потрясайла", Київські вечори, коломийку і бублічки. Мені здається, що я — друга Саманта, якій показують щастя і рай сучасної совєтської „жизні".

Прикована наче до крісла не приймаю участи в забаві, а потім виходжу із залі дихнути свіжим повітрям. За мною назирцем — гід.

— Чому не танцюєте? Ви певне не любите танців.

— Я тут не хочу танцювати і мені не до радощів в Києві...

В готелі я слухала радіо, слухала навіть з приємністю. Були й українські передачі. Лисенко, Лятошинський, Анатольський, Шамо і гарна мова, співуча мова України. А вістки російською мовою — суцільна лайка на Америку, на агресора Реґена, на найлютішого ворога миру.

Яка велика шкода, що немає у Києві американського консуляту.

Прощай Києве, прощай, галаю назавжди.

У Львові дихнуло на нас свіжим повітрям, чимось рідним і близьким. Десятки облич загорілих від сонця і труду, сільських облич з оберемками квітів вийшли нас зустрічати. Сльози, обійми, і сльози.

Наш автобус покотився чужими мені вулицями, яких не можна назвати колишнім Львовом. Готель Дністер у підніжжя Юрського городу, в сусідстві музеїв Новаківського і Кульчицької, — близенько церкви св. Юра мав би являтися вершком сучасного будівництва і найновішої техніки.

Готель відкритий щойно три місяці, тому і є візитівкою якости і справности технічного совєтського вміння.

Вінди на шість осіб гримлять і стукочуть, аж страшно. Кімнати чисті і світлі, тільки ліжка аскетичні, вузькі і дуже тверді. Ванна — старосвітської моди — дуже чомусь висока. У кахлевій підлозі — діра, відай на стік води. У декого бігали миші.

У мене звисали зі стелі якісь металеві гніздечка, до яких я щоранку молилась. Може й мій „Отче Наш" записався на підслухову тасьму.

На кожному коридорі в готелі сидить дижурна. Їй віддається свій ключ, і просите в неї ключа. Дижурні говорять українською і російською мовами, є ввічливі, подають на бажання чай чи каву за 5 і 10 копійок. Яка їхня роля крім отих послуг — не знаю. Кажуть, що готелева прислуга — очі і вуха готелю.

Зараз першого дня я їздила на Личаківський цвинтар. Сама, самісенька, за точно нарисованим пляном. Людина з автом чекала мене на дорозі, а я пішла прямо, мимо пам'ятника Франкові, праворуч — могила композитора Станислава Людкевича, висока, свіжа, зелена. В квітках — його фотографія. Три кроки далі — гробниця родини Барвінських, між іменами Василь Барвінський. Далі, по лівому боці стежини — могилка вкрита квітками і виймаю з торбинки в'язочку чорнобривців від українців Америки. Тут лежить Івасюк.

(Продовження буде)

Газета в Елленвіллі згадала про Великий голод

Елленвілл, Н. Й. — Місцева газета „Елленвілл Ньюз", з датою 15-го вересня ц.р., подала довшу вичерпну і знаменито журналістично оформлену статтю молодої української журналістки Галини Бараник п.н. „Українці пам'ятають штучно викликаний голод". У статті авторка подає точний перебіг історії Великого голоду в роках 1932-33, його причину і мовчанку американського світу про ці жахливі події.

При кінці авторка інформує про історичний матеріял на цю тему і про праці, які готуються тепер до друку в англійській мові пера двох істориків науковців д-р Джемса Мейса і д-р Роберта Конквеста. Г. Бараник закінчує свою інформативну статтю ствердженням, що трагедія українського голокосту, рівного жидівському, не найшла ніколи такого суду над винуватцями, як це було у процесі в Нюрнбергу після голокосту в Другій світовій війні.

До статті залучені дві знімки з українських матеріялів, що представляють жертви голоду. Від видавців газети подане у вступі пояснення про Український День на оселі УНСоюзу Союзівці 18-го вересня для вшанування жертв Великого голоду і що стаття Г. Бараник повинна дати місцевому американському населенню краще зрозуміння та знання про цей геноцид Москви.

До пояснення вкралася помилка, яку авторка статті вже подала до справлення, а саме, що кожна українська родина в Керговксоні втратила когось із рідних у „штучному голоді", коли на ділі мало бути „в переслідуванні совєтською владою".

ПОНАД СІМ МІЛЬЙОНІВ УКРАЇНЦІВ — ДІТЕЙ, ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ — У СТРАШНИХ МУКАХ ВПАЛИ ЖЕРТВОЮ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ ЗОРГАНІЗОВАНОГО КОМУНО-МОСКОВСЬКИМИ НАРОДОВБИВЦЯМИ В УКРАЇНІ 50 РОКІВ ТОМУ. ПОМ'ЯНІМО ЦІ ЖЕРТВИ САМІ ТА ПРИГАДАЙМО ЇХ ІНШИМ НАШОЮ МАСОВОЮ УЧАСТЮ У ВЕЛИКІЙ ДЕМОНСТРАЦІЇ ТА МЕМОРІЯЛЬНОМУ КОНЦЕРТІ У ВАШІНҐТОНІ В НЕДІЛЮ, 2-го ЖОВТНЯ!

Емаліст Кость Шонк-Русич

(Продовження зі стор. 2)

ці відзначалися опанованістю техніки, багатою творчою уявою, барвистою гармонією кольорів, широким використанням тематики з природи. Своє враження з цієї виставки Леонід Полтава висловів у статті про неї так: „Тонко відчуваючи природу, з її квітами, грибами, птахами, черепахами... мистець закріплює її—і своє романтично-піднесене бачення світу—то на барвистих, повних краси емаліях, то у формі витятих з міді рослин, тварин, птахів і риб, прикрашених ніжними барвами, що їх дає ця техніка і вже натреноване відчуття та око мистця."

К. Шонк-Русич— талановитий, працьовитий і плодовитий мистець. Від 1965 року він мав близько 30 самостійних виставок у таких містах як Ню Йорк, Баффало, Вінніпеґ, Торонто, Філядельфія, Стемфорд, Товсон, Вашінґтон, Клівленд, Дітройт, Голивуд, в стейті Ню Джерзі та інших. У 1968 році К. Шонк-Русич знову отримав першу нагороду у Вашінґтонському Сквері за емалію-образ „Пелікан", а згодом другу нагороду за емалію „Дикі квіти".

Треба зазначити, що отримати нагороду у Вашінґтонському Сквері нелегко, бо там виставляють тисячі праць, а участь беруть від невідомих до знаних майстрів у всіх родах мистецтва. Жюрі складається із добрих знавців і судять строго. Виставлений твір мусить бути дійсно високої мистецької вартости і найкращим у даному роді, щоб отримав нагороду.

К. Шонк-Русич майстерно волод. ввсіма родами техніки емалі. Його творчий дух чітко національний , який широко розгортається у тематиці його творів. Доба Київської Руси завжди хвилює й кличе до себе К. Шонка-Русича. Він глибоко вжився, вслухався в ритм її життя, у звучання її мистецького вислову. У княжій добі він знаходить свій власний початок творчости й національного буття, що позначилося на великій частині його емалій і на самому прибраному псевдонімі—Русич.

Ікона, церква, образ князя, образ княжого воїна, княжий герб, стародавні літери і т. д. —це улюблена тематика К. Шонка-Русича з тієї доби. Для втілення цієї тематики він вживає перегородчасту техніку нанесення емалі, яка тоді вживалася, і носить назву „княжа емаль". Але він не йде шляхом лише застосування перегородчастої техніки, а шляхом шукання вислову тонкої мистецької правди, щоб у своїх творах дати відчути дух давнини. Щоб якнайближче передати цей дух, він творить античну емалію, яка відзначається певною посірілістю, немов стародавні пам'ятки.

Про це сам К. Шонк-Русич каже так: „Зміст цих творів переважно з давних часів, а вигляд античности досягається хемічним способом окиснювання міді. Тут треба діяти особливо обережно, бо мала похибка може привести до того, як, зрештою, у всіх техніках емалії, що пропаде довга праця, а також і золото чи інший дорогий матеріял, без якого не обійтись".

В емаліях княжої доби, особливо в іконах, К. Шонк-Русич свідомо затримує візантійський стиль, вплив котрого сильно відбився на тодішньому мистецтві. Ці емалії є своєрідною завершеною частиною його творчости в даній ділянці мистецтва. Княжою тематикою майстер продовжує мистецтво наших давніх предків, зближує його до нас, надає йому життя. Воно промовляє до нас змістом, красою, вічним духом того нашого історичного минулого, яке ствердило було нас сильною державою.

У живописній емалі К. Шонк-Русич цілковито інакший як у княжій. Майстер немов перероджується або відкриває свій живописний талант на повну творчу потугу, проявляючи нею неосяжність своєї душі у сприйманні й висловленні краси природи, любови до неї, любови до життя, до людини. У живописнійемалі його творчі поривання характеристичні сильним єднанням із рідною землею і йому сучасним життям на ній, у якому пройшло його дитинство. У ній К. Шонк-Русич осягає тієї чарівної краси цього роду мистецтва, яке вабить до себе нерозгаданою таємницею, захованою у сяйві ювелірної краси емалі; він надзвичайний ніжною, теплою барвистістю, грайливістю кольорів, шляхетністю іхнього звучання і якоюсь теплою живою душею, закладеною у твір при задумі й виконанні.

Яскравим прикладом, з якого теплою любов'ю промовляє жива душа, є емаль з фрагменту людського життя: дівчинка (ще навіть не підліток) веде стежкою через наше заквітчане поле маленького братчика. На цю емаль можна дивитись безконечно й знаходити все нові мистецькі тонкощі в передачі не лише настрою, але руху, в ній відчувається, як дрібненькими крочками йдуть діти кудись до призначеної цілі, а не просто вийшли в поле. Вічувається, що діти мають люблячу родину, а не знедолені... Дивлячась на цих дітей, можна про них написати нарис, так багато автор висловив. Життя і рух позначують твори живописної емалії К. Шонка-Русича. Тонкощі мистецтва кольоризації й техніки виконання викликають захоплення.

Тематику для живописної емалії К. Шонк-Русич черпав переважно з народного життя, історичного минулого, як козацька доба, народні герої, а також велику увагу дає природі, серед якої улюбленими об'єктами виступають гриби, квіти, птахи (особливо сови), поле як тло. Майстерність гармонізації кольорів й особлива делікатність переходу одного кольору в інший—це одні із його цікавих і цінних мистецьких засобів. Життєрадісність, позитивна дія, всеохоплююча любов, рідне тепло і т.д.—випромінюють з його творів.

В кожному стилі, в кожному технічному засобі ікона лишається улюбленою темою К. Шонка-Русича.

С. Женецький, пишучи про 19 виставку К. Шонка-Русича, яка відбулася в Ню Йорку, каже: „Шонк-Русич є одним із найвизначніших, а при тому дуже плодючих українських мистців, що працюють у ділянці емалі". Е. Козак уважає його „талановитим, оригінальним майстром у цій ділянці образотворчого мистецтва". Б. Стебельський висловлює таку цікаву думку: „Шонк-Русич дуже добрий кольорист. Рисунок його відзначається деформацією і наївністю, що ставить його мистецтво на межі народного і рафінованих модерністів... Він є оригінальний і самобутній і тематично, і стилем. Але стиль його тяжко відзначити і тому викреслюємо мапу межі, в якій можна б було зобразити його характер".

В емаліях К. Шонка-Русича ми можемо знайти або повністю витримані, або лише сліди різних стилів: візантійський, народний, часто стоїть на межі, як влучно підкреслив Б. Стебельський, стилю народного й модерністів, часом на межі реалізму і модернізму, а в живописній емалії, особливо з тематикою квітів, грибів тощо, імпресіонізм позначається виразно, хоч у надзвичайно оригінальному вислові.

Народний стиль—це один із улюблених елементів, який Шонк-Русич вміє оригінально використати. Проте, які б стилі ми не знаходили в емалях Шонка-Русича, вони, пройшовши через складний процес його творчости, втілюють його задум у мистецький твір, притаманний лише його індивідуальній манері, що ставить Шонка-Русича на цілком окреме місце у даному роді мистецтва.

К. Шонк-Русич, як мистець, відзначався тим, що він не зупинявся на досі знаних техніках емалі. Він шукав нових доріг у цьому мистецтві, шукав нового творчого засобу, яким би можна по-новому висловити свою мистецьку уяву й прагнення, а цим спричинився до дальшого розвитку художньої емалії.

К. Шонк-Русич осягнув високої майстерности в емалі в конструкції. При цій техніці твір набирає трьох вимірів шляхом наклеювання на металеву площину з нанесеним малюнком готових, попередньо випалених з емалії його частин. Розвиваючи емаль в конструкції далі, Шонк-Русич перший ввів у мистецтво художньої емалі скульптуру, яка дає ще ширші можливості для майстра й відзначається особливою красою сяючих гармонійно дібраних кольорів, схоплених у блискучу поверхню емалі, та можливістю відтворити динаміку руху в леті птахів, настрій, позу.

Крім всього вищесказаного, Шонк-Русич продовжував традицію ювелірних виробів—емалія у золоті й сріблі. У цей чи не найдавніший рід мистецтва К. Шонк-Русич ввів національні українські мотиви і притаманний їм кольорит: на його медальонах знаходимо писанки, знаходимо бандуру у формі брошки тощо.

Емалії К. Шонка-Русича люблені публікою. Часом на виставках їх майже всі розкуповують. Крім майстерности виконання вони приваблюють тематикою, кольористикою, оригінальністю задуму, певною дозою гумору, безпосердністю, а головно красою і чимсь близьким до ювелірних дорогоцінностей. На них просто любо дивитися й хочеться легесенько доторкнутися, щоб дотиком відчути іхнє чудове технічне завершення.

К. Шонк-Русич працьовитий, динамічний і плодовитий майстер емалії, з якимсь особливим мистецьким талантом, з гострою спостережливістю, багатою уявою, із тонким замилуванням до краси в природі, житті, почуттях. Шукання мистецької правди і шляхів її вислову емалією—це для нього виклик, який він сприймав всім артистичним єством. В історії мистецтва емалії України він зайняв одне з помітних місць, як також відіграв значну ролю для розвитку української культури на поселеннях.

Марія Гарасевич

ЗГАДАЙМО САМІ І ПРИГАДАЙМО ІНШИМ!

ПОВІДОМЛЕННЯ КРАЙОВОГО ГРОМАДСЬКОГО КОМІТЕТУ ДЛЯ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ В УКРАЇНІ В 1932/33 РОКАХ.

Листа ч. 4.

80.00 дол. — Юлія Сквіртнянська, Вудгейвен, Н. Й.

По 40.00 дол. — д-р Богдан Сас, Філядельфія, Па.; І. Улянець, Мілвокі, Виск.; Софія Безушко, Боффало; Г. Гайдукевич, Флинт, Миш.

По 35.00 дол. — Маріна Воскобійник, Вашінґтон; Р. Доляк, Асторія, Н. Й.

По 30.00 дол. — Юліян і Оксана Бачинські, Натлі, Н. Дж.; д-р О. Балтарович і д-р Юрій Гуд, Філядельфія; Г. В. Слабіцький, Риджвуд, Н. Дж.; д-р Роман Біляк, Кеноша, Виск.; д-р Ярослав Очеретко, Ейдріян, Миш.; д-р Роман Воронка, Мейплвуд, Н. Дж.; о. крилошанин Василь Середович, Сиракюзи, Н. Й.; Евгенія Сорока, Сан Франсіско; Ю. Лозинський, Чикаґо, Ілл.; Л. Гоґен, Ґрін Бей, Виск.; д-р Дж. Сим Ліпський, Бей Вілледж, Огайо; Олександра Куницька, Ню Йорк; Роман Омецінський, Ірвінґтон, Н. Дж.; д-р Юліян Мовчан, Маседонія, Огайо; Орест Попович, Говелл, Н. Дж.; Володимир Балевич, Блумфілд, Н. Дж.; А. Маяковський, Пасадіна, Каліф.; Ілько Сідун, Говплон, Н. Дж.; Теодозій і Ольга Зазулі, Ріґо Парк, Н. Й.; С. Пірко, Антійох, Ілл.; Денис Кузьмович, Філядельфія.

По 25.00 дол. — Марія Андрейко, Пінеляс Парк, Фла.; Роза Бесс, Чикаґо; Анна Амендолеро, Клифтон, Н. Дж.; А. Макогон, Рочестер, Н. Й.; Річард і Анна Білецькі, Орландо, Фла.; Андрій Кейбіда, Мейплвуд, Н. Дж.; Максим Василюк, Вашінґтон; Роналд і Віра Креді, Толідо, Огайо; Ольга Яхно, Лонґ Айленд Ситі, Н. Й.; Василь Чіраш, Ню Провіденс, Н. Дж.; Перль Дент, Вотербер, Конн.; Звенислава Ґой, Ню Йорк; Мирон Стахів і Ненсі Маґрі, Потакет, Р. Ай.; адвокат Мирон Болюх, Сітуайт, Масс.; Михайло Хромак, Квейкертавн, Па.; Іванна Бровінс, Дітройт; Іван Новадлий, Баффало; Корнель Креховецький, Гемдин, Конн.; Маруся Попович, Парма, Огайо; Михайло Киксіо, Чикаґо; Катерина Харкевич, Чикаґо; Богдан Любачовський, Сісеро, Ілл.; Володимир Недільський, Дюмонт, Н. Дж.; А.Савка, Парма, Огайо; Іван Колін, Савт Вайлс, Н. Й.; Надія Лоцюняк, Філядельфія; Богдан Робак, Ірвінґтон, Н. Дж.; д-р Т. Самотулка, Принстон, Н. Дж.; Віра Ґлива, Вест Наяк, Н.Й.; Емілія Томич, Ютика; Н. Садовський, Ст. Луїс, Мо.; Юрій Артюшенко, Чикаґо; Михайло Лючуф, Флашінґ, Н. Й.; Григорій Осичка, Інвернесс, Фла.; Елеонора Харидчак, Камарілло, Каліф.; Ірена Пашесник, Ковствілл, Па.; В. Коженьовський, Савтгемптон, Па.; Гілярій Нестор Руденко, Біч Гейвен, Н. Дж.; Іван Тринишин, Асторія, Н. Й.; Павло Слободян, Кларк, Н. Дж.; Йосиф Ярема, Н. Плейнфілд, Н. Дж.; Ольга Федірко, Статен Айленд, Н. И.; Галина Єфремова, Ню Йорк; д-р Віталій Богданів, Асторія, Н. Й.; Василь Липовий, Байон, Н. Дж.; Петро Земський, Нанюет, Н. Й.; Мирон Гнатейко, Клифтон, Н. Дж.; Я. Березовський, Бруклин, Н. Й.; Галина і Василь Модрейко, Крефтон, Мд.; Катерина Дзядель-Ґой, Дірборн Гайтс, Миш.; д-р Роман Слиж, Герші, Па.; дир. Омелян Плешкевич, Чикаґо; Роман і Ірена Бадяки, Іст Вилстон, Н. Й.; Андрій Яриш, Рочестер; д-р Марія Слиш-Фішер, Кенкакі, Ілл.; Ц. М. Пленнінґ Корп., Ню Йорк; Яків Німилович, Клівленд, Огайо; Василь Садівник, Ратерфорд, Н. Дж.; Марія Курило, Воррен, Миш.; Уляна Козак, Вудсайд, Н.Й.; Софія і Степан Хміль, Вестбирі, Н. Й.; Анна Дорофея, Рочестер, Н. Й.; Наталія Монастирська-Гемфіль, Аліквіпа, Па.; Андрій Питляр, Мейплвуд, Н. Дж.; Таня Вакула, Спринґфілд, Па.; Зиновія і Мирослав Кулинич, Джексон Гайтс, Н. Й.; Ярослав Тесарович, Веніс, Фла.; Ілько і Ольга Цибрівські, Луївіл, Кентакі; Осип Сташків, Мейплвуд, Н. Дж.; Михайло Пилипчак, Маямі Біч, Фла.; Доріс Гладкий, Маямі Біч, Фла.; М. Копій, Рочестер, Ірена Ільницька, Філядельфія; Григорій Коваленко, Сиракюзи, Н. Й.; В. Кучер, Воррен, Миш.; К. Малахов, Стемфорд, Конн.; Роман Мельник, Йорк, Па.; Стефан Качуба, Ґадсон, Н. Й.; Мирон Ґоляновський, Клифтон, Н. Дж.; Роман Запутович, Гілсдейл, Н. Дж.; Доротея Захарко, Коламбія, Мд.; Ф. Бартків, Філядельфія, Па.; М. Ковальчук, Маямі, Фла.; о. Василь Стебельський, Реддінґ, Па.; Михайло Мовчан, Нювінґтон, Конн.; Іван Николюк, Чикаґо; Богдан Куцан, Чикаґо; Борис Сиґней, Гіксвілл, Н. Й.; Іван П. Сенко, Йонкерс, Н. Й.; А. С. Качала, Олд Бредж, Н. Дж.; Іван Заковоротний, Вудбридж, Конн.; Іван Кусь, Пассейк, Н. Дж.; Іван Бекерський, Таксідо, Н. Й.; Е. Скоцько, Сілвер Спрінґ, Мд.; Осип і Зеновія Гулей, Вaварсінґ, Н. Й.; М. Мандибур, Ню Гейвен, Конн.; о. Володимир Андрушків, Коговз, Н. Й.; Юрій Марченко, Клифтон, Н. Дж.; д-р Богдан і Христина Піхурко, Кеймбридж, Масс.; Володимир Свириденко, Клівленд; Анна Солтис, Асторія, Н. Й.; М. М. Ламаґа, Бруклин, Конн.; П. Кобас, Саґіно, Миш.; Василь Павленко, Філядельфія; Роман Чорновіл, Рочестер; Олександер Кузишин, Асторія, Н. Й.; Іван Кульматицький, Толідо, Огайо; д-р Роман Лисяк, Стоні Пойнт, Н. Й.; Юлія Тащук, Джермин, Па.; Олександер Ліневич в пам'ять сл. п. Богдани Ліневич-Бурдихова, Фінікс, Аріз.; Володимир Дебайло, Н. Плейнфілд, Н. Дж.; Богдан Гарасевич, Стерлінґ Гайтс, Миш.; Володимир Варварів, Філядельфія, Па.; Марта Косарчин, О Клер, Виск.; Василь Міщук, Бриджпорт, Конн.; Ліна Пічак, Фейрпорт, Н. Й.; Еміль Булич, Окаля, Фла.; Володимир і Юстина Попович, Нюарк, Н. Дж.; д-р Роман Дзядів, Непонсіт, Н. Й.; Стефан Цимбал, Бруклин, н. Й.; Іван Барзенко, Гемот, Каліф.; Анна Байляк, Ричмонд Гілл, Н.Й.; д-р В.Е. Голіян, Порт Чарлот, Фла.; В. Модрицький, Лінколнвуд, Ілл.; Ірена Віршук, НЮ Йорк; Михайло Пукіш, Честерфілд, Мо.; Ірена Нестерович-Лімберґер, Н. Бренфорд, Конн.; Стефан Корчинський, Ендвел, Н. Й.; Р. Домбчевський, Рочестер; Олександер і Галина Воскобійник, Стейт Коледж, Па.; Дарія Кузик, Трентон, Н. Дж.; Патриція Лутвіняк в пам'ять пок. батька Теді Лутвіняк, Тамарак, Фла.; інж. Мирослав і Надія Троян, Вотертавн, Конн.; А. Пінко, Бруклин, Н. Й.; Бен і Ліда Пакула, Дірборн, Миш.; Павло й Анна Ґриник, Сиракюзи, Н. И.; о. Юліян Осадца, Ґлен Спей, Н. Й.; З. М. Боднарський, Баффало; А. Кричик, Лорейн, Огайо; Петро Гурський, Челтенгем, Па.; Михайло Скальський, Карбондейл, Ілл.; Юліяна Цурковська, Вудбурі, Н. Дж.; Стефанія Бірсуль, Мт. Клеменс, Миш.; Ігор і Варвара Петренко, Спринґфілд, Ва.; О. Грабик, Філядельфія; Кирило Маслович, Бруклин, Н. Й.; Йосиф Куйбіда, Флашінґ, Н. Й.; Євген Стахів, Форест Гіллс, Н. И.; Петро Шиприкевич, Ванта, Н. Й.; С. Секрета, Ню Йорк; Евген Крук, Парма, Огайо; Мирон Баранецький, Філядельфія; Ярема Вол. Дикан, Дючейм, Ютаг; Віктор Бабенко, Парма Огайо; пані Мастюк, Юніон, Н. Дж.; Михайло Костів, Ґардіна, Каліф.; Богдан Кутний, Ратерфорд, Н. Дж. Максим і Ольга Амброзяк, Міннеаполіс; д-р Зірка Галібей, Шілінґтон, Па.; Мирослав і Ярослава Пастушенко, Вудгейвен, Н. Й.; Юрій Цибрівський, Вудбридж, Конн.; А. Жмуркевич, Челтенгем, Па.; Ліда Т. Каріон, Кліpвотер, Фла.; Надя і Роман Ґулей, Ярдвілл, Н. Дж.; Джанда Макар, Гейлі, Па.; Іван Данилюк, Ґрінкесл, Па.; Петро Рудий, Виппані, Н. Дж.; Володимир Гнідий, Філядельфія; д-р Теодор Сенковський, Філядельфія; Ярема Попель, Клівленд; Ярослав і Алла Лешко, Нортгемптон, Па.; Дмитро Лок, Лісвілл, Па.; Лідія і Зенон Завадович, Філядельфія, Па.; Прусак, Роановк, Вірдж.; Б. Чмола, Верона, Па.; Любомир Гайда, Роспиндейл, Масс.; Марко Мельниченко, Енґлвуд Клефт, Н. Дж.; М. Березинський, Філядельфія; Вендик Тапер, Чевікейс, Мд.; Тарас і Юліяна Шепелявий, Сиракюзи, Н. Й.; Іван і Марія Аттон, Саясет, Н. Й.; Ярослав Петрушак, Піттсбурґ, Па.; Ліда і Володимир Карпенко, Річленд, Миш.; Дарія Якубович, Скенектеді, Н. Й.; Марія і Юрій Вальчук, Аннандейл, Н. Дж.; Михайло Позинський, Сан Ситі Вест, Аріз.; О. Поритко, Філядельфія; Євген Кухта, Гюстон, Тексас; Ігор і Оксана Кіналь, Метачен, Н. Дж.; Олег Ратич, Едісон, Н.Дж.; Осип Левицький, Вудгейвен, Н. Й.; УНСоюз Відд. 245, Трентон, Н. Дж.; Юрій Кулінченко, Найлс, Ілл.; М. Княжинська, Дженкінтавн, Па.; М. Ярмак, Наяк, Н. Й.; д-р Стефан Дудяк, Медисон, Віск.; д-р Богдан Ґорбовський, Ютика, Н. Й.; Микола Шабельник, Рочестер; Іван Олиник, Бет, Н.Й.; І. Архипов, Бронкс, Н.Й.; В. Волинець, Овкланд Ґарденс, Н.Й.; Роман Стасів, Конґерс, Н.Й.; Мирослав Солчаник, Ст. Пітерсбурґ, Фла.; Юрій Мартинюк, Трентон, Н. Дж.; Галина й Іван Костюк, Трентон, Н. Дж.; Н. Гафткович, Гартфорд, Конн.; А. Попик, Пт. Плезант, Н. Дж.; Всеволод і Ліда Саленко, Бейсайд, Н. Й.; С. Ґеорґієв, Трентон, Н. Дж.; Перл Дент, Денбурі, Конн.; Іван Тиравський, Нюарк, Дел.; д-р Микола Ласійчук, Балтимор, Мд.; Роман і Анісія Ковальчук, Монтон, Па.; Сильвестер і Марія Мартюк, Джерзі Ситі, Н. Дж.; І. Цюк, Філядельфія; Я. Яворський, Ню Йорк; Іван Шелест, Ню Йорк; Лідія Волошин, Ню Йорк; Олег Караван, Арлінґтон Гайтс, Ілл.; Захарій Орлецький, Віллов Ґров, Па.; Тарас Херхаліс, Балтимор, Мд.; Лідія Стівенс, Рочестер, Н. Й.; С. М. Бікей, Деллас, Тексас; Петро Мороз, Деннис Порт, Масс.; Зореслава Ґалльо, Брукфілд, Конн.; Григорій Китастий, Клівеленд; Богдан Геврик, Філядельфія; Стефан Кушій, Генкок, Виск.; Теодор Мамас, Лос Анджелес, Каліф.; М. Гайда, Розліндейл, Масс.; Г. Васков, Рочестер; Рудницький, Піттсбурґ, Па.; Андрій Стеців, Рочестер; Ростислава Стеців, Рочестер.

40-річчя дивізії „Галичина" в Ст. Катаринс

День 10-го вересня ц.р. залишиться надовго в пам'яті колишніх дивізійників і численних гостей Бенкету для відзначення 40-річчя дивізії „Галичина", що потім стала 1-ою Дивізією УНА.

Точно в 7-ій год., як було оголошено, відділ колишніх вояків у числі 38, під командою Б. Криницького з піснею „Марширують добровольці" увійшли на залю. Це зробило велике враження на понад 200 гостей, які, вставши з місць, оплесками привітали відділ. Після звіту голови Крайової Управи Братства д-ра Сокольського писар станиці прочитав денний наказ, в якому було сказано, що хоч в 1943 році було виразно видно, що Німеччина програє в тій війні, але легальний провід українців в Генеральній Губернії рішився організувати військову частину, знаючи, що лише зброя дасть нам волю. Так це зрозуміли понад 80,000 добровольців, бо були свідомі того, що лише військовий вишкіл, зброя і вміння орудувати нею, може вибороти Україні волю. Піснею „Видиш, брате мій" усі вшанували пам'ять поляглих вояків.

Потім Леся Конит заграла „О. Канада", після чого голова Станиці привітав присутніх гостей і передав провід Бенкетом Д Казанівському. Молитву перед вечерею провів о. д-р Н. Комар. Прикінці вечері господар представив гостей за головним столом, привітав гостей зі станиць Баффало, Гамилтону, Рочестеру, Торонто і голів всіх українських організацій міста Ст. Катаринс і околиць (Велланд, Ніягара Фолс).

Перший бесідник д-р Сокольський цифрами, назвиськами визначних старшин Дивізії, і боями Дивізії та ділами колишніх вояків вже після війни переконав присутніх, що члени Дивізії дуже виразно виявили і це виявляють свій український державницький патріотизм. Тому колишні вояки Дивізії не тільки що не мають соромитися, а повинні бути горді тим, що були вояками Дивізії.

Після привіту-промови д-ра Сокольського, господар прочитав від кого прийшли привіти і хто їх підписав.

Потім квінтет бандуристів Філії УНО під керівництвом Остапа Казанівського стрілецькими і повстанськими піснями відпружив настрій присутніх.

Головний промовець сотник Богдан Панчук напочатку розповів присутнім про початки організування українців у Великій Британії і про заходи його і організацій комбатантів і КУК в обороні дивізійників, яким загрожувала репатріяція.

В другій частині промовець процитував слова молитви „Боже, нам єдність подай" і пояснив, як він розуміє єдність. Згідно з його поглядом, є дві єдності: одна—це духова єдність і єдність дій. До такої єдности всі українці мусять стреміти і її осягнути, якщо хочуть досягнути свою мету.

Після цієї цікавої і змістовної промови на прохання господаря о. Славченко провів кінцеву молитву.

Піснею „Не пора" закінчено бенкет, а потім присутні ще довго забавлялися при звуках оркестри.

Якщо взяти до уваги присутність трьох священиків, голови відділу КУК, голів майже всіх українських організацій і понад 200 гостей, то відзначення сорокової річниці Дивізії в Ст. Катаринс було дуже успішне. Щира подяка належиться всім, що причинилися до успіху.

К. Фіцик

Голодний обід в Балтиморі

Заперечивши Бога, відкинувши підстави християнської етики, людина стала людині звірем. Чим же іншим можна пояснити холоднокровне, плянове знищення штучно зорганізованим голодом понад 7 мільйонів українських селян, трудівників найурожайнішої в світі землі.

За кличем Крайового Громадського Комітету для вшанування пам'яті жертв голоду „Згадаймо самі і пригадаймо іншим", 59-ий Відділ Союзу Українок в Балтиморі 11-го вересня б.р. влаштував „Голодний обід". Кров у жилах морозили спогади очевидців голоду. „Хочете забути ті події,– сказала О.Г.,– вимазати зі своєї пам'яті, але не можете. Перед очима стають вам голодні, пухлі люди, що, як привиди хитаючись, снуються по селі, шукаючи щось з'їсти. Вчувається крик голодних дітей :'Мамо, хлібця, мамо, їсти'. З села все збіжжя забрали під мітлу, залізними прутами активісти кололи землю, чи бува десь щось не закопане. Люди поїли все, що можна: собак, котів, бруньки на деревах, все їстивне зілля. Вимирали масово на своїй землі, не дочекавшись нового урожаю. Хай буде проклята червона Москва",– закінчила свій спогад О.Г.

„В село приїжджає грузова машина забирати мертвих, згадувала І.І. Висна жена до краю голодна людина просить: Мене не беріть, я ще живий'. На це відповідь: Завтра за тобою будемо знов заїжджати? Ти думаєш, ти хто такий?-Сам І.І. попадав кілька разів на таку машину, але умудрився скотитись на землю, коли машина йшла під гору, і так врятувався. Годі описати всі звірства, що згадували ті очевидці.

Молодше покоління вшанувало пам'ять жертв голоду мистецькою рецитацією поеми „Хрест" Миколи Руденка, який ще й тепер карається в совєтській тюрмі.

Якраз сьогодні є дуже на часі пригадати світові український голокост, підкресливши, що 269 невинно замордованих людей в корейському пасажирському літаку – це тільки крапля в морі крови, що тяжить на сумлінні члена Об'єднаних Націй, що йому ім'я „Совєтський Союз".

Українська громада міста Балтимор організує автобуси для участи в маніфістації і меморіяльному концерті, що відбудеться в Кенеді Центер у Вашінґтоні у неділю, 2-го жовтня ц.р. Весь дохід з Голодного обіду Відділ СУА переслав на потреби КГК.

Раїса Зелинська

Вісті з Кергонксону

Живемо й ростемо, хоч багато хто з нас на емеритурі, а час скоро утікає і намає часу нудитись. Нові думки, нові ідеї запрягають нас до роботи. В кожній порі року є щось, що дає нам зайняття раз приємніші, або менш приємні, але вони переплітаються зі собою і дають нам задоволення. „А якщо зима ? питають міщухи, що ви там робите на селі, як засиплять вас снігн і не можете з хати рушитись?"

Відповідаємо їм, що в нас не гірше, як у місті. У нас відгортають дороги так, як і в місті. Навіть в'їзди для авта відгортають, якщо хтось не хоче чи не може сам потрудитись. Автами чи автобусами їдемо собі спокійно і тішимося, огорнені свіжим, здоровим і чистим повітрям. А для розваги є в нас „Бесіда", хор „Золотий Гомін", товариства, і перед усім рідна Церква. Маємо свої імпрези і ходимо на „сусідські".

А в хаті? Гріємося, читаємо, дивимося на добрі телевізійні програми, пишемо спомини і час минає не даремно. А весна, літо і осінь мають свої права і розради. Маємо тут чейже під боком Союзівку куди не-кергонксонці мусять тягнутись довгі милі автами, щоб користати з її дзвінкого чистого повітря і насолоджуватися культурними розвагами, якими кожного сезону Союзівка обдаровує своїх гостей і мешканців Кергонксону та околиці. Є тут багато українських родин, що мешкають в Кергонксоні і літом і зимою, всі вони почуваються добре і здорово.

У Кергонксоні недалеко від Союзівки є оселя „Золота Осінь", де мешкає 26 українських родин. Вони творять наче українське село. Затишно тут і спокійно. Плянується побіч „Золотої Осени" в сусідстві будову другої такої оселі. Назва цієї оселі буде „Рідна Хата". Від „Золотої Осени" буде різнитися вона тим, що це не будуть будинки на дві родини, але кожний дім буде індивідуальною господаркою на одному акрі землі. Величина хати-дому буде залежати від бажання майбутнього властителя. Хто хотів би мати ближчі відомості про цю нову пляновану оселю, може дзвонити на число тел. (914) 626-0662.

При цій оселі плянується будову окремого чималого дому для культурних розваг мешканців оселі „Рідна Хата" і для усієї української громади Кергонксону. Клич і назва дому – „Згода". Не зважаючи на різні перешкоди і дрібні непорозуміння, громада Кергонксону росте і розвивається згідно з належними потребами – культурними й економічними.

Р. Ч.

НА СОЮЗІВЦІ

Ерік Матківський переміг свого батька в тенісовому турнірі

Союзівка. — Ерік Матківський, 14-літній учень першого року середньої школи в Міллбирні, Н. Дж., переміг свого батька д-ра Зенона Матківського, відомого тенісиста і кількакратного переможця у різних турнірах на Союзівці, у фіналі 15-го з черги запрошеного турніру 16-ох чоловіків, який відбувся тут в суботу і неділю, 17-го і 18-го вересня, в рамках Дня УНСоюзу. Це вперше у 28-річній історії змагань на Союзівці у фіналі зустрілись батько і син.

У цьому безпрецедентному фіналі Ерік переміг батька вислідом 7-5, 7-6 (7-5).

У цій відносно вирівняній групі чоловіків змагалось 15 тенисистів різного віку. Не могли приїхати з усіх запрошених брати Денис і Корнило Чорнії.

Вже в першій рунді ігор Е. Матківський добився перемоги над досвідченим Юрієм Вальчуком 6-3, 6-2, елімінуючи відтак у чвертьфіналі не менш доброго змагуна Володимира Роговського 6-2, 6-3, а у півфіналі – Олега Богачевського 6-4, 6-2.

Д-р З. Матківський, переможець двох попередніх турнірів, елімінував по черзі Романа Цікала, 6-0, 6-2, Юрія Витановича, 6-0, 6-0, і Юрія Савчака, який вже після третьої гри у першому сеті півфіналу мусів піддатись з уваги на контузію руки.

У вісімці сеньйорів свій примат затримав Олександер Олинець, який у фіналі переміг Зенона Снилика вислідом 6-3, 6-3. У півфіналах О. Олинець елімінував Богдана Кутка, 6-1, 6-1, а З. Снилик Міляна Обрадовича, 6-0, 6-0.

У групі переможених чоловіків, молоденький Кіт Комар елімінував у фіналі Юрія Вальчука 6-1, 6-2, а в старшій групі Андрій Пащук після довгого маратону переміг Володимира Дзівака 6-3, 5-7, 6-3.

Після фіналів у неділю по полудні нагороди вручили фіналістам колишні „Міс Союзівки" Арета Ракоча і Ліда Фещенко-Чопівська, Аня Дидик, інж. Роман Ракочий, ст., та інж. Юрій Савчак.

Турнір цей за нагороди УНСоюзу організували інж. Ю.Савчак і З. Снилик, а у переведенні його їм допомагав інж .Р. Ракочий.

В наступні суботу і неділю, 24-го і 25-го вересня, відбудеться перший пластовий турнір у подвійних іграх сеньйорів 35 років і вище.

Арета Ракоча (зліва) і Ліда Фещенко-Чопівська гратулюють Ерікові і д-рові Зенонові Матківським.

Інж. Роман Ракочий, ст. (справа) і Аня Дидик вручили нагороди фіналістам в групі сеньйорів Олександрові Олинцеві і Зенонові Сниликові.

Юрій Савчак (зліва) і Арета Ракоча вручають нагороди першунам в рундах переможених Андрієві Пащукові (зліва) і Кітові Комарові.

Доповідь про Синод

Гантер є особливою відпочинковою оселею, де нема ні бари, ні танців, ні гучних забав. Ідеальна тиша для відпочинку. Зате в Гантері є чудова кедрова церква роботи відомого майстра дерев'яного мистецтва Юрія Костіва, прекрасний проповідник о. д-р Михайло Ваврик, ЧСВВ, наш вакаційний душпастир, культурні вечори щотижня в Ґражді, а також часто в пансіоні „Ксеня".

Ось цього сезону тут відбулися кілька рефератів. Д-р Рома Навроцька з Філядельфії виголосила цікаву доповідь про св. Софію – Патріярший постійний Фонд (зорганізував збірщик постійного Фонду св. Софії А. Бук); реферат авторки цих рядків про „Три собори св. Софії "; авторський вечір поетеси Ганни Черінь; Оксана Драй-Хмара виголосила доповідь про свого батька-науковця, письменника і поета, знищеного большевиками.

Черговим доповідачем 14-го серпня ц.р. був головний редактор журналу „Патріярхат" Микола Галів, якого привітала і представила голова Відділу Патріярхального Товариства Ольга Кобзяр.

Ред. М. Галів на вступі підкреслив, що буде говорити про дві важливі події, що сталось цього року в Римі, а саме: святкування 20-річчя звільнення Патріярха Йосифа, і священий Синод, що відбувся на початку лютого. Найбільш істотним під час святкувань 20-річчя звільнення Патріярха Йосифа з большевицької каторги було те, що у них численну участь взяли ватиканські високі достойники, а також на бенкеті був ватиканський дипломатичний корпус. Під час величавого бенкету головними промовцями були колишній секретар Папи Івана XXIII архиєпископ Л. Франческо Каповілла і префект Конгрегації для справ святих кардинал Петро Паляцціні. Промова архиєпископа Каповілла була майстерно виголошена, глибоко продумана і зворушлива, а кардинал Паляцціні говорив більше про життєвий шлях Патріярха Йосифа. Обидві промови були на висоті. В загальному доповідач підкреслив, що відзначення 20-річчя звільнення Патріярха Йосифа було гідне і величаве. Все це сталося заходами і старанням найближчого оточення Патріярха Йосифа.

Священний Синод тривав від 31-го січня до 13-го лютого. В Синоді брали участь тільки єпископи, за виїмком о. д-ра Ігоря Мончака, який був діловим секретарем. На Синоді порушувано такі питання: справа нових покликань та духовного життя, питання святкування 1000-річчя християнства в Україні, прийнято статут для нашої Церкви, обговорено проблему ситуації у Великій Британії й інше. Наради Синоду були засекречені. Їх рішення будуть подані до відома, щойно після того, як Папа Іван Павло II їх перегляне і дасть під ними свій підпис.

Крім того, доповідач підкреслив, що також відбувся Синод наприкінці 1980 року, на якому були прийняті рішення і з тих рішень дещо було опубліковано в пресі, що викликало сильну реакцію зі сторони московського патріярха Пімена. Це було „Торжественне засуджения так званого „собору" з 1946 року". До речі, деякі ватиканські чинники говорили, що питання Англії буде полагоджене за кілька місяців, але вже проминуло більше ніж півроку, а до сьогодні справа не вирішена.

Доповідач давав свої коментарі до різних справ. Він вказав на підготовку російської православної церкви до святкування 1000-річчя хрищення Росії, хоч Росія ще тоді не існувала.

Після доповіді присутні ставили питання і висловлювали свої думки, на які доповідач давав вичерпні відповіді.

Голова Товариства О. Кобзяр подякувала прелеґентові за дуже цінну і цікаву доповідь і численно зібраній добірній публіці. Добровільні датки, які зібрала Володимира Палидович-Гірняк, касир Т-ва, передано на журнал „Патріярхат".

Ольга Соневицька

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО КІЧ, член УНС Відд. 126-го ім. св. Івана Хрестителя в Сликвіллі, Па., помер 15-го серпня 1983 року на 65-му році життя. Нар. 25-го вересня 1917 року в Ню Александрія. Членом УНС став в 1939 році. Залишив у смутку дружину Мілдред, синів Давида, Джеймса і Роберта; брата Андрія, сестер Анну Кіч і Ольгу Шумську; четверо внуків. Похорон відбувся на цвинтарі Твін Веллі Меморіял Парк в Делмонті, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Вічна Йому Пам'ять!
Іван Шеліга, секр.

ВОЛОДИМИР ФЕДОРІВ, член УНС Відд. 253-го ім. Івана Франка в Лудлов, Масс., помер 17-го серпня 1983 року на 67-му році життя. Нар. 30-го липня 1917 року в Індіян Орчард, Масс. Членом УНС став в 1934 році. Залишив у смутку дружину Анну, брата Михайла, сестру Анну, і дальшу родину. Похорон відбувся 20-го серпня 1983 року на цвинтарі св. Альойзія в Індіян Орчард, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!
Петро Гаврильців, секр.

МАРІЯ ГАЛУЩАК, член УНС Відд. 65-го ім. св. Володимира в Елізабеті, Н.Дж., померла 21-го серпня 1983 року на 77-му році життя. Нар. 1906 року в селі Полонна коло Сяніка, Лемківщина. Членом УНС стала в 1931 році. Залишила в смутку сина Тому, дочку Анну Де Ганіс, 5-ох внуків і одного правнука. Похорон відбувся 24-го серпня 1983 року на цвинтарі св. Ґертруди в Колонії, Н.Дж.

Вічна Її Пам'ять!
А. Смит, секр.

МИХАЙЛО ЛІСНИЙ, член УНС Відд. 349-го ім. Тараса Шевченка в Менвіллі, Н.Дж., помер 30-го серпня 1983 року на 70-му році життя. Нар. 15-го вересня 1913 року в Перт Амбою, Н.Дж. Членом УНС став в 1932 році. Залишив у смутку дружину Єлисавету, дочок Марію Джейн і Меліңду, ближчу і дальшу родину. Тіло покійного спалено в Сомерсет Гиллс Крематорі в Менвілл, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Захарко, секр.

ЯРОСЛАВ РОМАН, член УНС Відд. 276-го ім. св. Миколая в Еймбриджі, Па., помер 28-го серпня 1983 року на 85-му році життя. Нар. 1898 року в Зах. Україні. Членом УНС став в 1926 році. Залишив у смутку двох синів Володимира і Йосифа, доньку Ольгу Віто, дев'ять внуків і правнучку. Похорон відбувся 31-го серпня 1983 року на Економі Семетері в Еймбриджі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Степан А. Іваницький, секр.

ЙОСИФ ГАДЕВИЧ, член УНС Відд. 170-го Т-ва Українська „Січ" в Джерзі Ситі, Н.Дж., помер 8-го серпня 1983 року на 36-му році життя. Нар. 1947 року в Німеччині. Членом УНС став в 1981 році. Залишив у смутку маму Катерину, донечку Таню, сестру Марію і брата Василя. Похорон відбувся 11-го серпня 1983 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Володимир Білик, секр.

ОЛЬГА ЛУЦЬКА, член УНС Відд. 216-го ім. Сірого Лева у Філядельфії, Па., померла 8-го серпня 1983 року на 62-му році життя. Нар. 11-го липня 1921 року в Назірній, пов. Коломия, Україна. Членом УНС стала в 1977 році. Залишила в смутку мужа мгра Олександра, дочку Зоряну, сестру Надю Кунинську і сестру і брата з родинами в Україні. Похорон відбувся 13-го серпня 1983 року на цвинтарі Св. Марії на Факс Чейсі, у Філядельфії, Па.

Вічна Її Пам'ять!
Б.Одежинський, секр.

КАТЕРИНА МОТИКА, член УНС Відд. 349-го ім. Тараса Шевченка в Бавнд Бруку, Н. Дж., померла 7-го серпня 1983 року на 90-му році життя. Нар. 7-го травня 1893 року в Зах. Україні. Членом УНС стала в 1934 році. Залишила в смутку сина Андрія і доньок — Іванку, Айду і Теклю та ближчу і дальшу родину в Америці і Канаді. Похорон відбувся 10-го серпня 1983 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Її Пам'ять!
М. Захарко, секр.

ІРЕНА ЛЯРКІН, член УНС Відд. 38-го ім. св. Миколая в Обирні, Н.Й., померла 7-го серпня 1983 року на 60-му році життя. Нар. 17-го березня 1923 року. Членом УНС стала в 1959 році. Залишила в смутку мужа Ричарда, дочок Кім Марію і Дженіс Ірену; батька Франка Іванечко, мачуху Юлію, брата Михайла і сестру Гелен Е. ЛеПек. Похорон відбувся 10-го серпня 1983 року на цвинтарі св. Йосифа в Флемінгу, Н.Й.

Вічна Її Пам'ять!
Степан Ґонза, секр.

ПРИГОТУВАЛИ ЗАКУСКИ

У повідомленні про відкриття виставки килимів в Українському Музеї („Свобода" ч. 180 з 22-го вересня) при кінці передостаннього параграфу слід додати після слова „добровольці" фразу: які щедро подарували власноручно приготовані закуски до буфету. Ред.